

Mrk

Chapter 8

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Ἐν ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις πάλιν, πολλοῦ ὄχλου ὄντος, καὶ
Wonten-ing punika ing- dinten-dinten malih, kathah tiyang-kathah wonten, lan
[G1722](#) [G1565](#) [G3588](#) [G2250](#) [G3825](#) [G4183](#) [G3793](#) [G1510](#) [G2532](#)
- μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς,
boten kagungan punapa sami-dipun-dhahar, sasampunipun-nimbali para- murid,
[G3361](#) [G2192](#) [G5101](#) [G5315](#) [G4341](#) [G3588](#) [G3101](#)
- λέγει αὐτοῖς,
ngandika dhateng-tiyang-tiyang-punika,
[G3004](#) [G0846](#)

Nalika samana ing kono uga ana wong akeh maneh, kang akeh banget cacache, padha ora ana kang dipangan. Gusti yesus banjur nimbali para sakabate lan ngandika:

- 2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς
Kawula-trenyuh tumrap ing- tiyang-kathah, amargi sampun dinten tiga
[G4697](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3754](#) [G2235](#) [G2250](#) [G5140](#)
- προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν.
sami-wonten-kaliyan-Kawula Kawula, lan boten kagungan punapa sami-dipun-dhahar.
[G4357](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3756](#) [G2192](#) [G5101](#) [G5315](#)

"Atiku trenyuh banget marga saka welasKu marang wong akeh iki. Wis telung dina anggone padha ngetutake Aku, mangka saiki ora ana kang dipangan."

- 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν,
Lan menawi Kawula-lila tiyang-tiyang-punika siyam dhateng griya tiyang-tiyang-punika,
[G2532](#) [G1437](#) [G0630](#) [G0846](#) [G3523](#) [G1519](#) [G3624](#) [G0846](#)
- ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ τινες αὐτῶν ἀπὸ
badhé-kèsel wonten-ing ing- margi. Lan sawatawis tiyang-tiyang-punika saking
[G1590](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3598](#) [G2532](#) [G5100](#) [G0846](#) [G0575](#)
- μακρόθεν ἦκασιν.
tebih sami-rawuh.
[G3113](#) [G2240](#)

lan manawa padha Dakkon mulih, mangka padha luwe mangkono, bakal padha ambrk ana ing dalan, sabab ana kang adoh sangkane."

- 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι,
Lan mangsuli dhateng-Panjenenganipun para- murid Panjenenganipun bilih,
[G2532](#) [G0611](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G3754](#)
- Πόθεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων
Saking-pundi tiyang-tiyang-punika badhé-saged sinten wonten-mriki nuwukaken roti
[G4159](#) [G3778](#) [G1410](#) [G5100](#) [G5602](#) [G5526](#) [G0740](#)
- ἐπ' ἐρημίας?
wonten-ing ara-ara-samun?
[G1909](#) [G2047](#)

Para sakabate padha munjuk: "Kadospundi anggenipun saged angsal roti wonten panggenan ingkang sepi makaten ingkang kangge nedhani tiyang-tiyang punika ngantos tuwuk?"

5 καὶ ἡρώτα αὐτούς, Πόσους ἔχετε ἄρτους? οἱ
 Lan ndangu tiyang-tiyang-punika, Pinten panjenengan-kagungan roti? Para-
[G2532](#) [G2065](#) [G0846](#) [G4214](#) [G2192](#) [G0740](#) [G3588](#)
 δὲ εἶπαν, Ἑπτὰ.
 nanging matur, Pitu.
[G1161](#) [G3004](#) [G2033](#)

| Gusti Yesus nuli ndangu: “Kowe duwe roti pira?” Unjoke para sakabat: “Wonten pitu.”

6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
 Lan paring-dhawuh dhateng- tiyang-kathah lenggah wonten-ing ing- siti. Lan
[G2532](#) [G3853](#) [G3588](#) [G3793](#) [G0377](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1093](#) [G2532](#)
 λαβῶν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας, ἔκλασεν καὶ ἐδίδου
 sasampunipun-mendhet ing- pitu roti, sasampunipun-sokur, nyuwil lan maringi
[G2983](#) [G3588](#) [G2033](#) [G0740](#) [G2168](#) [G2806](#) [G2532](#) [G1325](#)
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παρατιθῶσιν. καὶ παρέθηκαν
 dhateng-para- murid Panjenenganipun, supados sami-nyuguhaken. Lan nyuguhaken
[G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G2443](#) [G3908](#) [G2532](#) [G3908](#)
 τῷ ὄχλῳ.
 dhateng- tiyang-kathah.
[G3588](#) [G3793](#)

| Wong akeh mau banjur padha kadhawuhan linggih ana ing lemah. Sawuse mangkono Gusti yesus banjur mundhut roti pitu mau, lan sawise saos sokur, nuli dicuwil-cuwil sarta diparingake marang para sakabat supaya didum-dum marang wong akeh mau lan iya banjur diwaratakake.

7 καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα. καὶ εὐλογήσας αὐτὰ, εἶπεν
 Lan kagungan ulam-alit sawatawis. Lan sasampunipun-mberkahi punika, ngandika
[G2532](#) [G2192](#) [G2485](#) [G3641](#) [G2532](#) [G2127](#) [G0846](#) [G3004](#)
 καὶ ταῦτα παρατιθέναι.
 lan punika nyuguhaken.
[G2532](#) [G3778](#) [G3908](#)

| Para sakabat iya nggawa iwak sawatara, sawise diberkahi, banjur dhawuh supaya didum-dumake uga.

8 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων
 Lan sami-dhahar lan sami-tuwuk. Lan ngerpul langkung-langkung cuwilan
[G2532](#) [G5315](#) [G2532](#) [G5526](#) [G2532](#) [G0142](#) [G4051](#) [G2801](#)
 ἑπτὰ σπυρίδας.
 pitu kranjang.
[G2033](#) [G4711](#)

| Wong-wong tumuli padha mangan nganti wareg. Turahane cuwil-cuwilan banjur diklumpukake dadi pitung waku.

9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπέλυσεν
 Wonten nanging kirang-langkung sekawan-èwu. Lan maringi-lilanipun
[G1510](#) [G1161](#) [G5613](#) [G5070](#) [G2532](#) [G0630](#)
 αὐτούς.
 tiyang-tiyang-punika.
[G0846](#)

| Anadene wong kang padha mangan iku cacache watara ana patang ewu. Tumuli padha didhawuhi mulih.

10 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν
 Lan énggal sasampunipun-minggah dhateng ing-prau kaliyan para-murid
[G2532](#) [G2112](#) [G1684](#) [G1519](#) [G3588](#) [G4143](#) [G3326](#) [G3588](#) [G3101](#)

αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.
 Panjenenganipun, rawuh dhateng ing-tlatah Dalmanuta.
[G0846](#) [G2064](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3313](#) [G1148](#)

| Gusti Yesus banjur engal-enggal nitih prau kanthi para sakabate lan tindak menyang ing tlatahe tanah Dalmanuta.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν
 Lan medal para-tiyang-Farisi lan wiwit sami-bebantahan
[G2532](#) [G1831](#) [G3588](#) [G5330](#) [G2532](#) [G0756](#) [G4802](#)

αὐτῶ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημείον ἀπὸ τοῦ
 kaliyan-Panjenenganipun, madosi saking Panjenenganipun pratandha saking ing-
[G0846](#) [G2212](#) [G3844](#) [G0846](#) [G4592](#) [G0575](#) [G3588](#)

οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.
 langit, nyobi Panjenenganipun.
[G3772](#) [G3985](#) [G0846](#)

| Para wong Farisi tumuli padha sowan lan padha bebantahan karo Gusti Yesus. Wong-wong iku padha nyoba marang Panjenengane kanthi nyuwun supaya diparingana pratandha saka ing swarga.

12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει,
 Lan sasampunipun-nggresah wonten-ing-roh Panjenenganipun ngandika,
[G2532](#) [G0389](#) [G3588](#) [G4151](#) [G0846](#) [G3004](#)

Τί Κέnging-punapa ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον? ἀμήν λέγω
 ing-jaman punika madosi pratandha? Saestu Kawula-matur
[G5101](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#) [G2212](#) [G4592](#) [G0281](#) [G3004](#)

ὕμῃν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτη σημεῖον.
 dhateng-panjenengan, menawi badhé-dipun-paringi dhateng-jaman punika pratandha.
[G4771](#) [G1487](#) [G1325](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#) [G4592](#)

| Sajroning panggalihi Gusti Yesus ngesah, banjur ngandika: "Yagene jinis iki kok njaluk pratandha? Aku pitutur marang kowe, satemene jinis iki babar pisan ora bakal kaparingan pratandha."

13 καὶ ἀφείς αὐτούς, πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν
 Lan sasampunipun-nilar tiyang-tiyang-punika, malih sasampunipun-minggah késah
[G2532](#) [G0863](#) [G0846](#) [G3825](#) [G1684](#) [G0565](#)

εἰς τὸ πέραν.
 dhateng ing-sabrang.
[G1519](#) [G3588](#) [G4008](#)

| Wong-wong mau tumuli padha ditilar minggah ing prau maneh lan tindak menyang ing sabrang.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ
 Lan sami-kesupen mendhet roti, lan kajawi namung satunggal roti boten
[G2532](#) [G1950](#) [G2983](#) [G0740](#) [G2532](#) [G1487](#) [G3361](#) [G1520](#) [G0740](#) [G3756](#)

εἶχον μεθ' ἐαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.
 kagungan kaliyan piyambakipun-piyambak wonten-ing ing-prau.
[G2192](#) [G3326](#) [G1438](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4143](#)

| Nalika samana para sakabat lali ora sangu roti, mung ana roti siji ing prau kono.

- 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, Ὅρατε, βλέπετε ἀπὸ
 Lan paring-dhawuh dhateng-tiyang-tiyang-punika, ngandika, Priksanana, waspadaa saking
[G2532](#) [G1291](#) [G0846](#) [G3004](#) [G3708](#) [G0991](#) [G0575](#)
 τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου.
 ing- rahi saking- tiyang-Farisi, lan ing- rahi Hérodes.
[G3588](#) [G2219](#) [G3588](#) [G5330](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2219](#) [G2264](#)

| Gusti Yesus banjur ngengetake marang para sakabate, pangandikane: “Padha sing awas, padha ngwekanana ragine wong Farisi lan ragine Raja Herodhes.”

- 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ἄρτους οὐκ
 Lan sami-rembugan kaliyan saking-setunggal-lan-sanèsipun, bilih roti boten
[G2532](#) [G1260](#) [G4314](#) [G0240](#) [G3754](#) [G0740](#) [G3756](#)
 ἔχουσιν.
 sami-kagungan.
[G2192](#)

| Para sakabat banjur padha rerasanan: “Anggone ngandika mangkono iku, marga aku padha ora nggawa roti.”

- 17 καὶ γνοῦς, λέγει αὐτοῖς, Τί
 Lan sasampunipun-mangertos, ngandika dhateng-tiyang-tiyang-punika, Kénging-punapa
[G2532](#) [G1097](#) [G3004](#) [G0846](#) [G5101](#)
 διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε? οὐπω νοεῖτε
 sami-rembugan bilih roti boten panjenengan-kagungan? Punapa-dereng mangertos
[G1260](#) [G3754](#) [G0740](#) [G3756](#) [G2192](#) [G3768](#) [G3539](#)
 οὐδὲ συνίετε? πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν?
 utawi-boten ngraosaken? Wangkot panjenengan-kagungan ing- manah panjenengan?
[G3761](#) [G4920](#) [G4456](#) [G2192](#) [G3588](#) [G2588](#) [G4771](#)

| Bareng Gusti Yesus mirsa rerasanane iku, banjur ngandika: “Yagene kowe kok padha rasanane bab anggonmu padha ora nggawa roti? Apa kowe padha durung sumurup lan durung mangreti? Apa atimu wis dableg?”

- 18 ὀφθαλμοῦς ἔχοντες, οὐ βλέπετε? καὶ ὄτια ἔχοντες, οὐκ ἀκούετε? καὶ
 Mripat kagungan, boten ningali? Lan kuping kagungan, boten mireng? Lan
[G3788](#) [G2192](#) [G3756](#) [G0991](#) [G2532](#) [G3775](#) [G2192](#) [G3756](#) [G0191](#) [G2532](#)
 οὐ μνημονεύετε?
 boten kèlingan?
[G3756](#) [G3421](#)

| Kowe wong duwe mripat apa ora ndeleng, kowe duwe kuping apa ora krungu? Apa kowe padha ora kelingan,

- 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους
 Nalika ing- gangsal roti Kawula-nyuwil kanggé ing- gangsal-èwu, pinten
[G3753](#) [G3588](#) [G4002](#) [G0740](#) [G2806](#) [G1519](#) [G3588](#) [G4000](#) [G4214](#)
 κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἦρατε? λέγουσιν αὐτῷ,
 keranjang cuwilan kebak panjenengan-ngepul? Matur dhateng-Panjenenganipun,
[G2894](#) [G2801](#) [G4134](#) [G0142](#) [G3004](#) [G0846](#)

Δώδεκα.
 Kalih-welas.
[G1427](#)

| nalika aku nyuwil-nyuwil roti kanggo wong limang ewu kae, pirang wakul turahane cuwilan?” Ature para sakabat: “Kalih welas wakul.”

- 20 ὅτε «καὶ» τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων
 Nalika «lan» ing- pitu kanggé ing- sekawan-èwu, pinten kranjang
[G3753](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2033](#) [G1519](#) [G3588](#) [G5070](#) [G4214](#) [G4711](#)
- πληρώματα κλασμάτων ἤρατε? καὶ λέγουσιν «αὐτῶ»,
 kebak cuwilan panjenengan-ngepul? Lan matur «dhateng-Panjenenganipun»,
[G4138](#) [G2801](#) [G0142](#) [G2532](#) [G3004](#) [G0846](#)
- Ἐπτά.
 Pitu.
[G2033](#)

“Lan nalika roti pitu kanggo wong patang ewu, anggonmu nglumpukake cuwilan pirang waku?” Atur wangsulane: “Pitung waku!”

- 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐπω συνίετε?
 Lan ngandika dhateng-tiyang-tiyang-punika, Punapa-dereng ngraosaken?
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3768](#) [G4920](#)

Banjur ngandika: “Apa kowe meksa durung mangreti?”

- 22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαιδάν; Καὶ φέρουσιν αὐτῶ
 Lan rawuh dhateng Betsaida; Lan sami-mbeta dhateng-Panjenenganipun
[G2532](#) [G2064](#) [G1519](#) [G0966](#) [G2532](#) [G5342](#) [G0846](#)
- τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται.
 tiyang-wuta, lan sami-nyuwun Panjenenganipun supados piyambakipun sami-ndemèk.
[G5185](#) [G2532](#) [G3870](#) [G0846](#) [G2443](#) [G0846](#) [G0680](#)

Gusti Yesus banjur rawuh ing Betsaida, tumuli ana wong picak kasowanake ing ngarsane, disuwunake supaya didemeka.

- 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήνεγκεν αὐτὸν
 Lan sasampunipun-nyepengi ing- asta saking- tiyang-wuta, ngeteraken piyambakipun
[G2532](#) [G1949](#) [G3588](#) [G5495](#) [G3588](#) [G5185](#) [G1627](#) [G0846](#)
- ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτούσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ,
 njawi saking- dhusun, lan sasampunipun-ngidoni dhateng ing- mripat piyambakipun,
[G1854](#) [G3588](#) [G2968](#) [G2532](#) [G4429](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3659](#) [G0846](#)
- ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῶ, ἐπηρώτα αὐτόν
 sasampunipun-numpangaken ing- asta dhateng-piyambakipun, ndangu piyambakipun
[G2007](#) [G3588](#) [G5495](#) [G0846](#) [G1905](#) [G0846](#)
- Ἐἶ τι βλέπεις.
 Punapa punapa-punapa ningali.
[G1487](#) [G5100](#) [G0991](#)

Gusti nuli ngasta tangane wong picak mau lan dituntun menyang ing sajabane desa, tumuli dkecohi mripate lan ditumpangi asta sarta kadangu: “Apa kowe wis bisa ndeleng apa-apa?”

- 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς
 Lan sasampunipun-tumenga ngandika, Kula-ningali ing- tiyang-tiyang, amargi kados
[G2532](#) [G0308](#) [G3004](#) [G0991](#) [G3588](#) [G0444](#) [G3754](#) [G5613](#)
- δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.
 wit-witan kula-ningali mlampah.
[G1186](#) [G3708](#) [G4043](#)

Wong mau bajur tumenga lan munjuk: “Kawula ningali tiyang sami lumampah, namung sawanganipun kados wit-witan.”

- 25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
 Lajeng malih numpangaken ing- asta wonten-ing ing- mripat piyambakipun,
[G1534](#) [G3825](#) [G2007](#) [G3588](#) [G5495](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3788](#) [G0846](#)
- καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντα.
 lan ningali-cetha lan sami-dipun-warasaken, lan sami-ningali cetha sedaya.
[G2532](#) [G1227](#) [G2532](#) [G0600](#) [G2532](#) [G1689](#) [G5081](#) [G0537](#)

| Gusti Yesus numpangake astane maneh ing mripate wong mau, temahan bisa ndeleng temenan lan wis waras, wis bisa ndeleng apa-apa kanthi cetha.

- 26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ, λέγων,
 Lan ngutus piyambakipun dhateng griyanipun piyambakipun, ngandika,
[G2532](#) [G0649](#) [G0846](#) [G1519](#) [G3624](#) [G0846](#) [G3004](#)
- Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εισέλθης, <μηδὲ εἴπης
 Sampun-ngantos dhateng ing- dhusun mlebet, <sampun-ngantos ngandika
[G3366](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2968](#) [G1525](#) [G3366](#) [G3004](#)
- τινὶ ἐν τῇ κώμῃ>.
 sinten-kémawon wonten-ing ing- dhusun>.
[G5100](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2968](#)

| Banjur kadhawuhan mulih lan dipangandikani: "Aja mampir ing desa kono!"

- 27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς
 Lan miyos ing- Gusti-Yésus lan para- murid Panjenenganipun dhateng ing-
[G2532](#) [G1831](#) [G3588](#) [G2424](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G1519](#) [G3588](#)
- κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα
 dhusun-dhusun Kaisaréa saking- Filipus. Lan wonten-ing ing- margi ndangu
[G2968](#) [G2542](#) [G3588](#) [G5376](#) [G2532](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3598](#) [G1905](#)
- τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, τίνα με
 para- murid Panjenenganipun, ngandika dhateng-tiyang-tiyang-punika, Sinten Kawula
[G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G3004](#) [G0846](#) [G5101](#) [G1473](#)
- λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι?
 sami-ngandika ing- tiyang-tiyang punika?
[G3004](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1510](#)

| Sawise iku Gusti Yesus banjur tindak menyang ing desa-desa sakiwa-tengene kutha Kaisarea Filipi kadherekake dening sakabate. Ana ing dalan padha didangu, pangandikane: "Wong-wong padha ngarani Aku iki sapa?"

- 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, λέγοντες ὅτι, Ἰωάννην τὸν
 Para- nanging matur dhateng-Panjenenganipun, ngandika bilih, Yohanes ingkang-
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3004](#) [G3754](#) [G2491](#) [G3588](#)
- Βαπτιστὴν, καὶ ἄλλοι, Ἰλίου; ἄλλοι δὲ, ὅτι εἷς τῶν
 Mbaptis, lan sanès, Élia; sanès nanging, bilih salah-satunggal saking-
[G0910](#) [G2532](#) [G0243](#) [G2243](#) [G0243](#) [G1161](#) [G3754](#) [G1520](#) [G3588](#)
- προφητῶν.
 para-nabi.
[G4396](#)

| Atur wangsulane: "Wonten ingkang mastani Nabi Yokanan Pambaptis, wonten ugi ingkang mastani Nabi Elia, sanesipun malih mastani panunggilanipun para nabi."

29	καὶ	αὐτὸς		ἐπηρώτα	αὐτούς,	Ἰμεῖς	δὲ,	
	Lan	Panjenenganipun-piyambak		ndangu	tiyang-tiyang-punika,	Panjenengan-sedaya	nanging,	
	G2532	G0846		G1905	G0846	G4771	G1161	
	τίνα	με	λέγετε	εἶναι?	ἀποκριθεὶς,	ὁ	Πέτρος	λέγει
	sinten	Kawula	sami-ngandika	punika?	Sasampunipun-mangsuli,	ing-	Petrus	matur
	G5101	G1473	G3004	G1510	G0611	G3588	G4074	G3004
	αὐτῷ,		Σὺ	εἶ	ὁ	Χριστός.		
	dhateng-Panjenenganipun,		Panjenengan	punika	ing-	Sang-Kristus.		
	G0846		G4771	G1510	G3588	G5547		

| Gusti Yesus banjur ndangu: “Lah yen kowe, Aku iki kokarani sapa?” Petrus matur: “Paduka punika Sang Kristus!”

30	καὶ	ἐπετίμησεν	αὐτοῖς	ἵνα	μηδενὶ
	Lan	paring-pèngetan	dhateng-tiyang-tiyang-punika	supados	sinten-kémawon
	G2532	G2008	G0846	G2443	G3367
	λέγων	περὶ	αὐτοῦ.		
	sampun-ngandika	bab	Panjenenganipun.		
	G3004	G4012	G0846		

| Para sakabat banjur padha diwanti-wanti, ora diparengake wara-wara bab iku mau marang sapa bae.

31	Καὶ	ἦρξατο	διδάσκειν	αὐτούς	ὅτι	δεῖ	τὸν	Υἱὸν	τοῦ
	Lan	wiwit	mulang	tiyang-tiyang-punika	bilih	kedah	ing-	Putra	saking-
	G2532	G0756	G1321	G0846	G3754	G1163	G3588	G5207	G3588
	ἀνθρώπου	πολλὰ	παθεῖν,	καὶ	ἀποδοκιμασθῆναι	ὑπὸ	τῶν	πρεσβυτέρων	καὶ
	manungsa	kathah	nandhang,	lan	dipun-tampik	déning	para-	pinisepuh	lan
	G0444	G4183	G3958	G2532	G0593	G5259	G3588	G4245	G2532
	τῶν	ἀρχιερέων	καὶ	τῶν	γραμματέων,	καὶ	ἀποκτανθῆναι,	καὶ	μετὰ
	para-	imam-agung	lan	para-	ahli-Kitab,	lan	dipun-pejahi,	lan	sasampunipun
	G3588	G0749	G2532	G3588	G1122	G2532	G0615	G2532	G3326
	τρῆς	ἡμέρας	ἀναστῆναι.						
	tiga	dinten	wungu.						
	G5140	G2250	G0450						

| Gusti Yesus tumuli wiwit mulang marang para sakabate, yen Putraning manungsa iku kudu nglampahi sangsara akeh, sarta ditampik dening para pinituwa lan para pangareping imam tuwin para ahli Toret, banjur disedani lan sawise telung dina wungu maneh.

32	καὶ	παρησιάζατο	τὸν	λόγον	ἐλάλει.	καὶ	προσλαβόμενος	ὁ
	Lan	kanthi-wantun	ing-	pangandika	ngandika.	Lan	sasampunipun-nyepengi	ing-
	G2532	G3954	G3588	G3056	G2980	G2532	G4355	G3588
	Πέτρος	αὐτὸν,	ἦρξατο	ἐπιτιμᾶν	αὐτῷ.			
	Petrus	Panjenenganipun,	wiwit	nyeneni	Panjenenganipun.			
	G4074	G0846	G0756	G2008	G0846			

| Bab iki dipangandikakake kanthi ngeblak. Nanging Petrus banjur nggered minggir Gusti Yesus lan ngaturi pepenget Panjenengane.

33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς
 Ing- nanging sasampunipun-minger lan sasampunipun-ningali para- murid
[G3588](#) [G1161](#) [G1994](#) [G2532](#) [G3708](#) [G3588](#) [G3101](#)

αὐτοῦ, ἐπετίμησεν Πέτρῳ, καὶ λέγει, Ὑπαγε ὀπίσω μου,
 Panjenenganipun, nyeneni Petrus, lan ngandika, Sumingkira wonten-wingking Kawula,
[G0846](#) [G2008](#) [G4074](#) [G2532](#) [G3004](#) [G5217](#) [G3694](#) [G1473](#)

Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν
 Sétan, amargi boten mikir ing- saking- Gusti-Allah, nanging ing- saking-
[G4567](#) [G3754](#) [G3756](#) [G5426](#) [G3588](#) [G3588](#) [G2316](#) [G0235](#) [G3588](#) [G3588](#)

ἀνθρώπων.
 manungsa.
[G0444](#)

Gusti Yesus nuli minger lan kalawan mirsani para sakabate, Petrus didukani: “Sumingkira, heh, Iblis, sabab kowe ora mikir apa kang digalih dening Gusti Allah, nanging apa kang dipikir dening manungsa.”

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς
 Lan sasampunipun-nimbali ing- tiyang-kathah sesarengan-kalihan para- murid
[G2532](#) [G4341](#) [G3588](#) [G3793](#) [G4862](#) [G3588](#) [G3101](#)

αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Εἶ τις θέλει
 Panjenenganipun, ngandika dhateng-tiyang-tiyang-punika, Menawi sinten-kémawon kepéngin
[G0846](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1487](#) [G5100](#) [G2309](#)

ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν
 wonten-wingking Kawula rawuh, nyingkira piyambakipun, lan mikula ing-
[G3694](#) [G1473](#) [G2064](#) [G0533](#) [G1438](#) [G2532](#) [G0142](#) [G3588](#)

σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.
 salibipun piyambakipun, lan ndèrèka Kawula.
[G4716](#) [G0846](#) [G2532](#) [G0190](#) [G1473](#)

Gusti Yesus tumuli nimbali wong akeh karo para sakabate sarta padha dipangandikani mangkene: “Sabèn wong kang arep ngetut-buri Aku, iku nyingkura marang awake dhewe, ngangkata salibe lan melua Aku.

35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,
 Sinten amargi menawi kepéngin ing- nyawanipun piyambakipun nylametaken,
[G3739](#) [G1063](#) [G1437](#) [G2309](#) [G3588](#) [G5590](#) [G0846](#) [G4982](#)

ἀπολέσει αὐτήν, ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν
 badhé-kècaldal punika, sinten nanging kapan-kémawon kècaldal ing- nyawanipun
[G0622](#) [G0846](#) [G3739](#) [G1161](#) [G0302](#) [G0622](#) [G3588](#) [G5590](#)

αὐτοῦ ἕνεκεν ἑμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν.
 piyambakipun amargi Kawula lan ing- Injil, badhé-nylametaken punika.
[G0846](#) [G1752](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2098](#) [G4982](#) [G0846](#)

Amarga sing sapa kumudu-kudu nylametake nyawane, iku bakal kelangan nyawane, nanging sing sapa kelangan nyawane marga saka Aku lan marga saka Injil, iku bakal nylametake nyawane.

36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ
 Punapa amargi murangati manungsa angsal ing- jagad sedaya lan
[G5101](#) [G1063](#) [G5623](#) [G0444](#) [G2770](#) [G3588](#) [G2889](#) [G3650](#) [G2532](#)

ζημωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ?
 kècaldal ing- nyawanipun piyambakipun?
[G2210](#) [G3588](#) [G5590](#) [G0846](#)

Apa gunane wong oleh jagad iki kabeh, nanging kelangan nyawane?

37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
 Punapa amargi panjenengan-paring manungsa liru saking- nyawanipun
[G5101](#) [G1063](#) [G1325](#) [G0444](#) [G0465](#) [G3588](#) [G5590](#)

αὐτοῦ?
 piyambakipun?
[G0846](#)

| Awit apa ta kang bisa diwenehake kanggo ngijoli nyawane?

38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους
 Sinten amargi menawi lingsem Kawula lan ing- pangandika-Kawula pangandika
[G3739](#) [G1063](#) [G1437](#) [G1870](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1699](#) [G3056](#)

ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ, τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῶ, καὶ ὁ Υἱὸς
 wonten-ing ing- jaman punika, ing- jina lan dosa, lan ing- Putra
[G1722](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#) [G3588](#) [G3428](#) [G2532](#) [G0268](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5207](#)

τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ
 saking- manungsa badhé-lingsem piyambakipun nalika rawuh wonten-ing ing-
[G3588](#) [G0444](#) [G1870](#) [G0846](#) [G3752](#) [G2064](#) [G1722](#) [G3588](#)

δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν
 kamulyanipun saking- Ramanipun Panjenenganipun, kaliyan para- malékat ingkang-
[G1391](#) [G3588](#) [G3962](#) [G0846](#) [G3326](#) [G3588](#) [G0032](#) [G3588](#)

ἀγίων.
 suci.
[G0040](#)

| Sabab sing sapa isin marga saka Aku lan marga saka tembung-tembungKu ana ing ngarepe jinis kang ora setya lan dosa iki, Putraning Manungsa iya bakal lingsem marga saka wong iku, manawa besuk rawuh ngagem kamulyane Ingkang Rama, ginarebeg ing para malaekat suci."